

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 5 stycznia 2010 r.

**Pan
płk SG Leszek Czech
Komendant
Podlaskiego Oddziału Straży
Granicznej w Białymstoku**

LBI-410-021-01/2009
P/09/149

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r.¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku skontrolowała w Komendzie Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej w Białymstoku (zwanej dalej „Oddziałem”) funkcjonowanie kontroli ruchu osobowego na lądowych przejściach granicznych po przystąpieniu Polski do Układu z Schengen.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokóle podpisanym 15 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia funkcjonowanie kontroli ruchu osobowego na lądowych przejściach granicznych zlokalizowanych na terenie działania Oddziału.

1. Oddział był właściwie przygotowany pod względem organizacyjno-prawnym i kadrowym do kontroli ruchu osobowego na przejściach granicznych z Republiką Białoruś:
  - zakres zadań i uprawnień funkcjonariuszy Straży Granicznej (dalej „SG”) został dostosowany do standardów rozporządzenia (WE) Nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r.²,
  - na podstawie wytycznych i zaleceń Komendanta Oddziału ujednociono proces wydawania decyzji administracyjnych cudzoziemcom i postępowania z osobami zatrzymanymi oraz podjęto działania mające na celu rozpoznanie i likwidację

¹ o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”,
² ustanawiającego wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen), zwany dalej „kgS”; Dz. U. UE. L.06.105.1 ze zm.,

- procederu wykorzystywania niezgodnego z przeznaczeniem wiz krajowych zezwalających cudzoziemcom na pracę w Polsce,
- zgodnie z postanowieniami Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen³ oraz katalogu zaleceń Rady Unii Europejskiej z 8 lutego 2002 r.⁴, z dniem 21 grudnia 2007 r. na drogowym przejściu granicznym Połowce-Pieszczatka, a od 1 maja 2008 r. na rzeczonym przejściu granicznym Rudawka-Lesnaja (przejście sezonowe od 1 maja do 1 października) dokonano rozdzielenia kontroli granicznych służb białoruskich od polskich (na tych przejściach kontrole graniczne odbywają się po stronie polskiej),
  - w zakresie zasad kontroli granicznej oraz stosowania Systemu Informacyjnego Schengen i Zintegrowanego Systemu Ewidencji przeszkolono, w zależności od specyfiki wykonywanych zadań, wszystkich funkcjonariuszy SG,
  - mając na uwadze postanowienia art. 15 ust. 1 kgS, funkcjonariuszom SG stworzono warunki do nauki języków obcych (umożliwiono im uczęszczanie w czasie służbowym na kursy językowe finansowane przez SG). Na koniec III kwartału 2009 r. 48,5% (870) funkcjonariuszy Oddziału deklarowało znajomość języka angielskiego, a 67% (1.203) języka rosyjskiego,
  - na objętych kontrolą NIK przejściach granicznych stan osobowy funkcjonariuszy SG zapewniał sprawne prowadzenie kontroli osób i środków transportu, w tym zwiększono mobilności funkcjonariuszy (możliwość pełnienia służby w ochronie granicy państwowej lub kontroli ruchu osobowego) przy spadku natężenia ruchu osobowego. Średnia miesięczna wielkość ruchu osobowego była o 47,5% mniejsza w 2008 roku i o 39,3% mniejsza w III kwartałach 2009 roku, w stosunku do 2007 roku.
2. Infrastruktura przejść, systemy informatyczne oraz wyposażenie w sprzęt specjalistyczny zapewniały funkcjonariuszom SG warunki do realizacji zadań w zakresie kontroli granicznej ruchu osobowego. Przy czym, z kontroli przeprowadzonych w Placówkach SG wynika między innymi, że:
- w 3 (z 4) skontrolowanych przez NIK Placówkach SG (w Białowieży, Bobrownikach i Czeremsze) z opóźnieniem oddawano jednostce nadrzędnej lub służbom Wojewody Podlaskiego do legalizacji (kalibracji) specjalistyczny sprzęt kontrolny. Na przykład,

---

³ wielostronnej umowy międzynarodowej z dnia 19 czerwca 1990 r. - Konwencja Wykonawcza do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluxu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz. U. UE. L. 00. 239.19 ze zm.),

⁴ w sprawie właściwego stosowania dorobku prawnego z Schengen oraz najlepszych praktyk,

Placówka SG w Czeremsze specjalistyczne urządzenia kontrolne (2 monitory skażeń radiometrycznych EKO - C) przekazała do kalibracji po 156 dniach od upływu terminu ważności legalizacji,

- w Placówce SG w Bobrownikach wykonano w okresie od 21 grudnia 2007 r. do 30 września 2009 r. 24 kontrole spektrometrem EXPLORANIUM GR-135 (urządzeniem do wykrywania i identyfikacji izotopów promieniotwórczych), który nie miał ważnego świadectwa legalizacji,
  - w 3 Placówkach SG (w Białowieży, Bobrownikach i Czeremsze) nierzetelnie prowadzono książki sygnalizacyjnych urządzeń radiometrycznych i urządzeń pomiarowych,
  - na wszystkich przejściach granicznych była informacja o celu i procedurze przeprowadzania szczegółowej odprawy granicznej wobec obywateli państw trzecich, tylko nie we wszystkich językach urzędowych UE, co naruszało normy zawarte w art. 7 ust. 5 kgS.
3. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia współpracę Oddziału ze służbami celnymi i Policją. Współpraca była dostosowana do potrzeb i polegała przede wszystkim na wzajemnej wymianie informacji i danych o towarach, pojazdach i osobach przekraczających granicę z Republiką Białoruś, wspólnych szkoleniach i kontrolach, bądź zleceniu wykonania określonych czynności kontrolnych służbie będącej stroną porozumienia. Na przykład w 2008 roku funkcjonariusze SG i Referatów Grup Mobilnych Służby Celnej i Oddziału Celnego przeprowadzili 60 akcji, w których łącznie uczestniczyło 139 funkcjonariuszy SG oraz 128 funkcjonariuszy Służby Celnej. Podczas wspólnych akcji skontrolowano 304 pojazdy oraz wylegitymowano 535 osób. Oddział wszczął 925 postępowań, w wyniku których przekazano Urzędowi Celnym towar na łączną kwotę 7.790.641,55 zł (wyroby tytoniowe bez znaków akcyzy -7.450.466,49 zł, wyroby alkoholowe -130.529,42 zł oraz olej napędowy i inne wyroby - 209.645,64 zł).

Oddział współpracował również z Pełnomocnikami Granicznymi Republiki Białoruś Odcinka Grodzieńskiego i Brzeskiego. Zakres tej współpracy obejmował głównie wymianę informacji o ochronie granicy państwowej na odcinku białostocko-grodzieńskim i białostocko-brzeskim oraz wymianę informacji o sytuacji na przejściach granicznych.

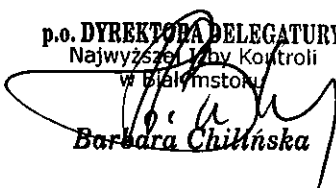
4. We wszystkich 3 analizowanych przez NIK postępowaniach skargowych dochowano procedur i wymogów Kpa⁵.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań zapewniających wykonanie wniosków pokontrolnych skierowanych do Komendantów Placówek Straży Granicznej.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Komendanta w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

W załączeniu przesyłamy kopie wystąpień pokontrolnych skierowanych do Komendantów Placówek SG w Białowieży, Bobrownikach, Czeremsze i Kuźnicy.

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
w Białymstoku

Barbara Chylińska

---

⁵ ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.).